

ZAKON O DENACIONALIZACIJI²

(Ovaj prvi u Srbiji Nacrt objavljen je u okviru članka "Zakonska regulativa denacionalizacije u Jugoslaviji", autor adv.Vladimir Todorović, referat na Savetovanju "Sud i pravo", Kopaonik, 1995. - Zbornik časopisa "Pravni život", br. 10/95. str. 149-185)

Glava prva

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim zakonom uređuju se uslovi, način i postupak vraćanja imovine koja je oduzeta od fizičkih i pravnih lica primenom propisa o oduzimanju imovine na teritoriji Republike Srbije.

(2) Imovina se, u smislu ovog zakona, vraća u naturi, u vidu iste ili druge imovine, a ako to nije moguće vrši se naknada u vidu kapitalskih udela, akcija ili drugih hartija od vrednosti ili u novcu.

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) Pod *imovinom* se smatraju nepokretna dobra, pokretna dobra i prava, kao: zemljišni posedi, šume, stambene i poslovne zgrade, stanovi i poslovne prostorije, preduzeća sa svim postrojenjima i zalihama, dragocenosti, udeli, akcije, udruženja svake vrste, fondovi, svakovrsna platežna sredstva, učestvovanja u radnjama i preduzećima, potraživanja, rudarska prava, autorska prava, prava industrijske svojine, kao i sva prava na napred pomenute predmete.

2) Pod *propisima o oduzimanju imovine* podrazumevaju se sledeći propisi:

1. Odluka AVNOJ-a o prelazu u državnu svojinu neprijateljske imovine, o državnoj upravi nad imovinom prisutnih lica i o sekvestru nad imovinom koju su okupatorske vlasti prisilno otuđile («Službeni list DFJ», br. 2/1945);

2. Odluka NKOJ o privremenoj zabrani vraćanja kolonista u njihova ranija mesta življenja («Službeni list DFJ», br. 13/1945);

3. Zakon o suzbijanju nedopuštene špekulacije i privredne sabotaze («Službeni list DFJ», br. 26/1945);

4. Zakon o zabrani izazivanja nacionalne, rasne (plemenske) i verske mržnje i razdora («Službeni list DFJ», br. 36/1945);

5. Zakon o zaštiti i upravljanju narodnom imovinom («Službeni list DFJ», br. 36/1945);

6. Zakon o agrarnoj reformi i kolonizaciji («Službeni glasnik Srbije, br. 39/1945, 4/1946);

7. Zakon o konfiskaciji imovine i o izvršenju konfiskacije («Službeni list DFJ», br. 40/45);

8. Zakon o agrarnoj reformi i kolonizaciji («Službeni list DFJ», br. 64/1945, «Službeni list FNRJ», br. 24/1946, 101/1947, 105/1948, 21/1956, 55/1957, 10/1965);

9. Zakon o oduzimanju državljanstva oficirima i podoficirima bivše jugoslovenske vojske, koji neće da se vrate u otadžbinu i pripadnicima vojnih formacija koji su služili okupatoru i odbegli u inostranstvo («Službeni list DFJ», br. 64/1945 i «Službeni list FNRJ», br. 86/1946);

10. Ukaz o oduzimanju državljanstva FNRJ i konfiskaciji imovine članovima porodice Karađorđević («Službeni list FNRJ», br. 64/1947);

11. Zakon o krivičnim delima protiv naroda i države («Službeni list DFJ», br. 66/1945 i «Službeni list FNRJ», br. 59/1946);

¹ Ovaj nacrt zakona o vraćanju imovine (denacionalizaciji) rađen je prema iskustvima iz uporednog zakonodavstva i kao takav može se uzeti kao orijentacioni okvir izgleda i sadržine budućeg zakona o denacionalizaciji. On, svakako, može biti podvrgnut dodatnoj minucioznoj obradi jer se radi o posebnom zakonskom projektu koji, u mnogim segmentima, ima manji pravni, a više od toga sociološko-politički, moralno-psihološki i ekonomski značaj, sa ciljem da se ponovo uspostave, koliko je to moguće, pre pedesetak godina grubo narušene stvarne proporcije u sferi svojinskih odnosa i zadovolje zahtevi pravde i pravičnosti.

² Mogući su i drugi nazivi, a pre svega: "Zakon o reprivatizaciji", "Zakon o vraćanju imovine" i dr.

12. Zakon o suzbijanju nedopuštene trgovine, nedopuštene špekulacije i privredne sabotaze («Službeni list FNRJ», br. 56/1946, 74/1946);
13. Zakon o konfiskaciji imovine i o izvršenju konfiskacije («Službeni list FNRJ», br. 61/1946, 74/1946);
14. Zakon o prelazu u državnu svojinu neprijateljske imovine i o sekvencijama nad imovinom odsutnih lica («Službeni list FNRJ», br. 63/1946, 74/1946);
15. Zakon o postupanju sa imovinom koju su sopstvenici morali napustiti u toku okupacije i imovinom koja im je oduzeta od strane okupatora i njegovih pomagača («Službeni list FNRJ», br. 64/1946);
16. Zakon o zaštiti opštenarodne imovine i imovine pod upravom države («Službeni list FNRJ», br. 86/1946);
17. Zakon o reviziji dodeljivanja zemlje kolonistima i agrarnim interesentima u AKMO («Službeni list FNRJ», br. 89/1946);
18. Zakon o nacionalizaciji privatnih privrednih preduzeća («Službeni list FNRJ», br. 98/1946, 35/1948);
19. Uredba o arondaciji zemljišta poljoprivrednih dobara («Službeni list FNRJ», br. 99/1946), ako korisnici prava nisu dobili odgovarajuće drugo zemljište;
20. Zakon o postupanju sa napuštenom zemljom kolonista u AKMO («Službeni list NRS», br. 9/1947);
21. Osnovni zakon o eksproprijaciji («Službeni list FNRJ», 28/1947), ako korisnici prava na ime naknade nisu dobili drugu nepokretnost;
22. Krivični zakon («Službeni list FNRJ», br. 13/1951);
23. Uredba o imovinskim odnosima i reorganizaciji seljačke radne zadruge, («Službeni list FNRJ», br. 14/1953), ako korisnici prava nisu dobili odgovarajuće drugo zemljište;
24. Zakon o poljoprivrednom zemljišnom fondu opštenarodne imovine i o dodeljivanju zemlje poljoprivrednim organizacijama («Službeni list FNRJ», br. 22/1953);
25. Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada građevinskog zemljišta («Službeni list FNRJ», br. 52/1958);
26. Osnovni zakon o iskorišćavanju poljoprivrednog zemljišta («Službeni list FNRJ», br. 43/1959 i 53/1962, kao i «Službeni list FNRJ», 10/1965, 25/1965 – prečišćen tekst, 12/1967 i 14/1970), ako korisnici porava nisu dobili odgovarajuće drugo zemljište.
- 3) Pod izrazom *podržavljena imovina* podrazumeva se privatna imovina iz stava 1. ovog člana bez obzira na to da li je ta imovina aktom o podržavljenju prešla u opštenarodnu imovinu, državnu, društvenu ili zadrugu svoju.
- 4) Pod *aktom o podržavljenju* podrazumevaju se propisi koji su imali neposredno dejstvo, presude, odluke, rešenja, drugi pravni akti, kao i materijalne radnje državnih organa putem kojih je privatna imovina podržavljena.
- 5) Pod *državnim organima* podrazumevaju se sudovi, organi uprave, komisije i narodni odbori i njima srodni organi koji su na osnovu propisa o oduzimanju imovine bili ovlašćeni za donošenje akata o podržavljenju.

Član 3.

(1) Pravo na vraćanje imovine imaju ona lica kojima je imovina oduzeta na osnovu propisa o oduzimanju imovine navedenih u članu 2. tač. 2. ovoga zakona, kao i ona fizička lica kojima je imovina podržavljena bez naknade na osnovu drugog propisa donetog do stupanja na snagu Ustava SFRJ iz 1963. godine.

(2) To pravo imaju i ona fizička lica kojima je presudom, odlukom ili drugim aktom državnog organa, odnosno aktima i radnjama pojedinaca prilikom izvršavanja ovlašćenja državnog organa, bila oduzeta imovina bez pravnog osnova, ili zloupotrebom prava ili političke moći.

Član 4.

(1) Na rešavanje pitanja koja su predmet ovog zakona primeniće se odredbe zakona kojima su uređeni svojinsko-pravni, obligacioni i drugi imovinski odnosi, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

(2) U postupcima za ostvarivanje prava po ovom zakonu primenjuje se Zakon o opštem upravnom postupku («Službeni list SFRJ», br. 55/1996), ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Postojeća zakonska ograničenja u pogledu sticanja prava svojine uzimaju se u obzir, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 5.

Sticanje nepokretnosti i druge imovine, odnosno naknade po ovom zakonu ne podleže plaćanju poreza.

Glava druga

NOSIOCI PRAVA I OBAVEZA

1. Korisnici prava

Član 6.

(1) Pravo na vraćanje imovine po odredbama ovog zakona imaju fizička lica koja su u vreme kada im je imovina podržavljena bili jugoslovenski državljani i kojima je to državljanstvo posle 9. maja 1945. godine bilo priznato zakonom ili međunarodnim ugovorom.

(2) Ako je imovina podržavljena kao posledica prestanka državljanstva **oduzimanjem** smatra se da je imovina podržavljena jugoslovenskom državljaninu.

Comment [tv1]:

Član 7.

(1) Korisnicima prava smatraju se i lica koja u vreme kada im je imovina podržavljena nisu bila jugoslovenski državljani a imali su stalno prebivalište na teritoriji današnje Republike Srbije, kojima je državljanstvo nakon podržavljenja imovine bilo priznato zakonom ili međunarodnim ugovorom.

(2) Korisnicima prava u smislu ovog zakona ne smatraju se, međutim, ona fizička lica koja su dobila ili su imala pravo da dobiju naknadu na oduzetu imovinu od strane države, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 8.

Ako je lice umrlo pre 28. jula 1945. godine a njegova imovina podržavljena posle njegove smrti, smatra se da je imovina podržavljena njegovim pravnim sledbenicima, bez obzira na to na koga je glasilo akt o podržavljenju, ako je tim pravnim sledbenicima posle 9. maja 1945. godine jugoslovensko državljanstvo bilo priznato zakonom ili međunarodnim ugovorom.

Član 9.

(1) Pravna lica kojima je imovina podržavljena na osnovu propisa iz člana 2. stav 2. ovog zakona imaju pravo na vraćanje imovine samo ako je to ovim zakonom izričito određeno.

(2) Pravo na povraćaj imovine imaju crkve i druge verske zajednice, njihove ustanove, odnosno redovi koji u vreme stupanja na snagu ovog zakona deluju na teritoriji Republike Srbije.

(3) Pravo na povraćaj imovine ličnih i kapitalskih društava imaju akcionari, odnosno partneri, koji su fizička lica.

Član 10.

(1) Ako su korisnici prava na vraćanje imovine umrli ili proglašeni umrlima prava iz ovog zakona imaju njihovi pravni sledbenici.

(2) Pravo nasleđstva ocenjuje se na osnovu Zakona o nasleđivanju Republike Srbije, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Ako su pravni sledbenici već utvrđeni na osnovu stranog prava, u pogledu ovog pitanja primenjuje se to strano pravo.

(4) Izuzetno od odrebe stava 3. ovoga člana u pogledu nasleđstva nepokretnosti koje se nalaze na teritoriji Republike Srbije primenjuje se pravo Republike Srbije.

2. Obveznici

Član 11.

(1) Obveznik vraćanja stvari je pravno lice u čijoj se imovini nalaze stvari koje se na osnovu ovog zakona vraćaju korisnicima prava.

(2) Obveznici vraćanja podržavljenih preduzeća, odnosno drugih privrednih subjekata ili za uspostavljanje svojinskog udela na njihovoj imovini jesu preduzeća, odnosno druga pravna lica u čijoj se imovini nalaze sredstva, odnosno imovina podržavljenih preduzeća ili drugih privrednih subjekata.

(3) Obveznik naknade u akcijama kojima raspolaže Republika Srbija jeste Republički fond za naknade.

(4) Obveznik naknade u obveznicama jeste Republički fond za naknade, a naknade u novcu Republika Srbija.

Glava treća

PREDMET VRAĆANJA

Član 12.

Na osnovu ovog zakona predmet vraćanja je sledeća imovina:

1. poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište,
2. građevinsko zemljište,
3. stambene i poslovne zgrade, odnosno idealni delovi takvih zgrada,
4. stanovi i poslovne prostorije,
5. preduzeća
6. prevozna sredstva
7. pokretne stvari

Glava četvrta

OBLICI VRAĆANJA IMOVINE

1. Vraćanje in natura

Član 13.

(1) Vraćanje imovine vrši se vraćanjem prava svojine i državine.

(2) Ako se imovina ne može vratiti u celini, može se vratiti i samo delimično s tim da se za razliku u vrednosti plati naknada.

(3) Ne može se vratiti imovina na kojoj postoji pravo svojine fizičkih ili građanskih pravnih lica, već korisnik u tom slučaju ima pravo na vraćanje druge imovine u istom obimu i kvalitetu, odnosno pravo na naknadu.

(4) Imovina pravnih lica u mešovitoj svojini može se vratiti samo u vidu svojinskog udela na pravnom licu do visine udela društvene imovine.

1. Vraćanje pokretnosti

Član 14.

(1) Pokretnosti se vraćaju samo ako je reč o predmetima kulturne, istorijske ili umetničke vrednosti.

(2) Pokretnosti iz stava 1. ovog člana koje su po propisima o zaštiti prirodnih i kulturnih dobara predmeti kulturne i prirodne baštine, vraćaju se u svojinu i državinu samo ako nisu sastavni deo zbirki javnih muzeja, galerija i drugih srodnih ustanova.

(3) Na pokretnostima koje su sastavni deo zbirki iz stava 2. ovog člana vraća se pravo svojine.

(4) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, vraćaju se i pokretnosti veće vrednosti, predmeti ili grupe predmeta za ličnu upotrebu korisnika prava kao i predmeti koji su korisnicima prava ili njihovim pravnim sledbenicima posebno dragi.

2. Vraćanje nepokretnosti

Član 15.

(1) Pomoćne i njima slične prostorije, kao i nusprostorije koje su podržavljene zajedno sa glavnom stvari, dele sudbinu te stvari.

(2) Nepokretnosti koje su po propisima o zaštiti prirodne i kulturne baštine proglašene za kulturne spomenike ili prirodne znamenitosti vraćaju se pod uslovima predviđenim u ovom zakonu.

Član 16.

(1) Nepokretnost se ne može vratiti u sledećim slučajevima:

1) ako služi za obavljanje delatnosti državnih organa ili za delatnosti iz oblasti zdravstva, vaspitanja i obrazovanja, kulture, odnosno drugih javnih službi, a vraćanjem bi se bitno smanjila mogućnost za obavljanje tih delatnosti jer se ne može zameniti drugom nepokretnosti, ili bi pak zamena bila povezana sa nesrazmernim troškovima;

2) ako je neodvojivi sastavni deo mreže, objekata, uređaja ili drugih sredstava javnih preduzeća iz oblasti energetike, komunalne delatnosti, saobraćaja i veza koji su po zakonu izuzeti od privatizacije;

3) ako je izuzeta iz pravnog prometa, odnosno ako se na njoj ne može steći pravo svojine,

4) ako bi se bitno smanjila prostorna kompleksnost, odnosno namena korišćenja prostora i nepokretnosti, s tim što se ova odredba ne odnosi na šume;

5) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Član 17.

(1) Nepokretnost se ne može vratiti u državinu ako bi njenim povraćajem bila bitno smanjena ekonomska, odnosno tehnološka funkcionalnost kompleksa.

(2) Smatra se da je funkcionalnost kompleksa iz stava 1. ovog člana bitno narušena ako bi vraćanje nepokretnosti dovelo do takvih poremećaja ili izazvalo druge prepreke u poslovanju pravnog lica koje upravlja kompleksom, zbog kojih bi to pravno lice:

- došlo pod stečaj ili likvidaciju;

- moralo da napusti znatan deo svoje proizvodne ili uslužne delatnosti;

- otpustilo znatan broj radnika;

- pretrpelo bitan podbačaj dohotka.

(3) Razlozi iz stava 2. ovog člana ne uzimaju se u obzir ako je nepokretnost u sredstvima obveznika bez pravnog osnova ili ako ju je obveznik dao u najam, zakup ili drugi tome srodan odnos za obavljanje delatnosti koja nije povezana sa njegovom delatnošću.

(4) Izuzetno od odredbi st. 1. i 2. ovog člana smatra se da ne postoji smetnja za vraćanje nepokretnosti u svojinu i državinu ako se korisnik prava obaveže da će obezbediti ulaganja ili druge potrebne uslove za racionalnije i ekonomski uspešnije korišćenje nepokretnosti.

(5) Odredbe ovog člana ne odnose se na šume, a na vraćanje poljoprivrednog zemljišta iz funkcionalnih kompleksa primenjuju se odredbe člana 21. ovog zakona.

Član 18.

(1) Na nepokretnosti iz člana 17. ovog zakona korisnik stiže pravo svojine.

(2) Obveznik i dalje ima pravo da kao zakupac koristi nepokretnost iz stava 1. ovog člana za svoju delatnost, ali samo za period koji je neophodan za prilagođavanje njegovog poslovanja izmenjenim uslovima i to ne duže od jedne godine od dana pravosnažnosti rešenja o vraćanju imovine, odnosno najviše tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, ako se korisnik prava i nosilac obaveze ne sprazumeju drugačije.

(3) Zakupni odnos korisnik prava i obveznik uređuju ugovorom u pismenom obliku.

(4) Ako korisnik prava i obveznik ne zakluče ugovor iz stava 3. ovog člana smatra se da je zakupni odnos nastao po sili zakona, a o spornim pitanjima, na predlog korisnika prava ili obveznika, odlučuje sud u vanparničnom postupku.

Član 19.

(1) Povraćaj stvari u smislu odredaba ove glave ne utiče na zakupne i njima srodne odnose koji su bili uspostavljeni pravnim poslovima uz naknadu, ako pravnim poslom ili zakonom nije drugačije utvrđeno.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana zakupni i njima srodni odnosi čije je trajanje utvrđeno, odnosno dogovoreno za period duži od pet godina, traju još najviše pet godina od dana pravosnažnosti rešenja o vraćanju imovine, osim ako se korisnik prava i zakupac ne sporazumeju drugačije.

(3) Odnosi iz stava 2. ovog člana ne mogu se zbog povraćaja stvari otkazati pre isteka ugovorenog roka sve dok zakupac, koji je fizičko lice, ima stvar u zakupu kao osnovni izvor svog izdržavanja ili izdržavanja svoje porodice, sa izuzetnom drugačijeg sporazuma.

(4) U slučajevima iz st. 2. i 3. ovog člana korisnik prava može odbiti povraćaj stvari. U tom slučaju pripada mu tržišna naknada.

Član 20.

(1) Nepokretnost čija vrednost nakon podržavljenja nije bitno porasla, vraća se, pod uslovima utvrđenim u ovoj glavi, bez obračuna razlike u vrednosti.

(2) Nepokretnost čija je vrednost usled novih ulaganja bitno porasla, po izboru korisnika prava :

- ne vraća se, u kom slučaju korisnik prava može zahtevati isplatu adekvatne naknade;
- na njoj se uspostavlja svojinski udeo korisnika do visine prvobitne vrednosti nepokretnosti;
- vraća se, pod uslovom da za razliku u vrednosti korisnik plati naknadu.

(3) Rok plaćanja naknade iz treće alineje stava 2. ovog člana, koji ne može biti kraći od 10 godina, i drugi uslovi plaćanja utvrđuju se rešenjem kojim se vraća imovina.

(4) Nepokretnost čija je vrednost nakon podržavljenja bitno porasla, vraća se korisniku prava uz doplatu naknade do pune vrednosti u trenutku podržavljenja.

Član 21.

(1) Poljoprivredno zemljište vraća se u svojinu i državinu:

- ako se time ne narušava funkcionalnost kompleksa poljoprivrednog zemljišta, odnosno kompleksa trajnih zasada, ili
- ako se time ne dovodi do takve rasparčanosti parcela koja bi onemogućavala ekonomičnu obradu.

(2) Ako se u slučajevima iz stava 1. ovog člana zemljište ne može vratiti, korisnik prava, čije podržavljenje zemljište leži na području kompleksa poljoprivrednog zemljišta u društvenoj svojini, stiče pravo susvojine.

(3) Kompleks poljoprivrednog zemljišta iz stava 2. ovog člana, suvlasnici dele sporazumno ili u vanparničnom postupku ili pak kod opštinskog organa uprave nadležnog za poljoprivredu predlažu pokretanje postupka komasacije.

(4) Na zemljišta na kojima je priznata susvojina shodno se primenjuju odredbe člana 18. st. 2., 3. i 4. ovog zakona.

Član 22.

(1) Ako korisnik prava ne traži povraćaj poljoprivrednog zemljišta, odnosno šume, izdaje mu se priznanica Republičkog fonda za zaštitu, korišćenje, unapređivanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, odnosno Fonda za šume.

(2) Priznanica je hartija od vrednosti koja glasi na ime korisnika prava i na određenu vrednost do koje se izdavalac hartije obavezuje da će poljoprivredna zemljišta ili šume prodati korisniku ili mu platiti naknadu.

(3) Priznanicom, koja je predmet pravnog prometa, korisnik prava, odnosno njen vlasnik može, kupiti poljoprivredno zemljište ili šumu iz fonda poljoprivrednog zemljišta i šuma Republike Srbije ili drugih vlasnika.

(4) Ako korisnik prava ne kupi poljoprivredno zemljište, odnosno šumu, odnosno ne proda priznanicu, može je zameniti za obveznice kod Republičkog fonda za naknade.

Comment [tv2]: proveriti izvorni tekst – da li je to obveznica?

Comment [tv3]: Sta sa ovim fonfovima, ko ih osniva?

Član 23.

Ako su na poljoprivrednom zemljištu uspostavljeni novi, odnosno obnovljeni stari zasadi, shodno se primenjuju odredbe člana 18. ovog zakona, s tim što obveznik može takvo poljoprivredno zemljište da upotrebljava do isteka plodnosti, ali ne duže od deset godina, ako se obveznik i korisnik prava ne sporazumeju drugačije.

Član 24.

- (1) Stambene zgrade, odnosno stanovi na kojima ne postoji zakupni ili tome srodan odnos, vraćaju se korisniku prava u svojinu i državinu.
- (2) Stambene zgrade, odnosno stanovi na kojima postoji zakupni ili tome srodan odnos, vraćaju se uspostavljanjem prava svojine na tim nepokretnostima.
- (3) Na prava i obaveze između korisnika prava kao zakupodavca nepokretnosti iz stava 2. ovog člana i zakupca ovih nepokretnosti primenjuju se odredbe Zakona o stanovanju.
- (4) Na vraćanje zakupljenih poslovnih zgrada i poslovnih prostorija shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na vraćanje stanova i stambenih zgrada i odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Član 25.

- (1) Na podržavljenom građevinskom zemljištu na kome korisnik prava ima pravo korišćenja, stupanjem na snagu ovog zakona uspostavlja se pravo svojine u njegovu korist.
- (2) Podržavljena neizgrađena građevinska zemljišta koja su opštini ili nekom drugom, u skladu sa zakonom, predata radi ostvarivanja prostornog sprovedbenog plana, ne vraćaju se ako su u trenutku stupanja na snagu ovog zakona već ustupljena za izgradnju.
- (3) Podržavljena izgrađena građevinska zemljišta (postojeće građevinske parcele) ne vraćaju se, osim ako je na njima izgrađen trajni objekat u svojini korisnika prava.
- (4) Odredba stava 1. ovog člana ne primenjuje se na zemljišta koja su opštini predata više od dve godine pre stupanja na snagu ovog zakona, a nisu bila ustupljena za izgradnju, ili su pravnim licima ustupljena za izgradnju više od dve godine pre stupanja na snagu ovog zakona, a investitor do stupanja na snagu ovog zakona na zemljištu nije započeo izgradnju. Takvo zemljište obveznik je dužan da preda korisniku prava u svojinu, i
- (5) Za građevinsko zemljište koje je ekspropisano po propisima o eksproprijaciji do stupanja na snagu Zakona o eksproprijaciji ("Službeni list FNRJ", br. 12/57), korisniku prava pripada naknada, ako on za to zemljište na ime naknade nije dobio drugu nepokretnost i ako se zemljište po odredbama st. 1-4. ovog člana može vratiti.

Comment [tv4]: Videti izvorni tekst

Comment [tv5]: nije bas jasno

Član 26.

- (1) Nepokretnosti se vraćaju oslobođene hipotekarnih tereta koji su nastali od momenta njihovog podržavljenja do dana stupanja na snagu ovog zakona. Za potraživanja koja su bila obezbeđena ovim teretima garantuje Republika Srbija.
- (2) Službenosti, izbrisane podržavljenjem, oživljavaju, a takođe i neistekli ugovori o dugoročnom zakupu nepokretnosti.

3) Vraćanje preduzeća i kapitala

Član 27.

- (1) Preduzeće koje je bilo podržavljeno vlasniku – fizičkom licu vraća se u svojinu ako u momentu stupanja na snagu ovog zakona obavlja istu ili srodnu privrednu delatnost kao samostalno pravno lice.
- (2) Ako je preduzeće prešlo u sastav drugog pravnog lica, vraća se u svojinu ako se ekonomski i tehnički može izdvojiti iz tog pravnog lica.
- (3) Izuzetno od odredbe st. 1. i 2. ovog člana preduzeće se ne vraća ako je neodvojivi sastavni deo sistema privredne infrastrukture iz člana 16. tačka 2. ovog zakona.

(4) Preduzeće se takođe ne može vratiti u svojinu u celini ako njegova vrednost u momentu vraćanja za više od 100 procenata prelazi vrednost preduzeća u trenutku podržavljenja.

Član 28.

(1) Ako je predmet vraćanja u svojinu preduzeće čija je vrednost bitno opala u odnosu na vrednost preduzeća u trenutku podržavljenja, za razliku u vrednosti korisniku prava pripada naknada, u skladu sa članom 32. ovog zakona.

(2) Ako je predmet vraćanja u svojinu preduzeće čija je vrednost bitno porasla u odnosu na vrednost preduzeća u trenutku podržavljenja, korisnik prava dužan je da plati razliku u vrednosti na osnovu odredbi člana 20. stav 3. ovog zakona.

Član 29.

(1) Imovina ličnih i kapitalskih društava vraća se uspostavljanjem svojinskog udela korisnika prava na društvenom kapitalu pravnih lica koja su naslednici sredstava, odnosno imovine podržavljenih preduzeća i drugih privrednih subjekata čiji su partneri, odnosno akcionari bili korisnici prava na povraćaj imovine.

(2) Vrednost svojinskog udela mora biti jednaka vrednosti udela koji je korisnik prava imao na podržavljenom preduzeću ili na drugom privrednom subjektu iz stava 1. ovog člana.

(3) Imovina (kapital) iz stava 1. ovog zakona može se na zahtev korisnika prava vratiti vraćanjem u svojinu i državinu odnosno uspostavljanjem prava svojine na nepokretnosti pravnog lica koje je naslednik sredstava, odnosno imovine podržavljenog preduzeća ili drugog privrednog subjekta čiji je deoničar, odnosno partner bio korisnik prava.

(4) Na vraćanje nepokretnosti u smislu stava 3. ovog člana, primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na vraćanje nepokretnosti.

Član 30.

(1) Na način utvrđen u članu 29. ovog zakona vraća se i imovina preduzeća iz člana 27. st. 2. i 4. ovog zakona, ako se preduzeće ne može vratiti kao celina.

(2) Vraćanje u smislu odredbi čl. 27. i 29. ovog zakona korisnik prava može da odbije, u kom slučaju ima pravo na naknadu.

(3) Ako propis, koji uređuje vlasničku transformaciju preduzeća, u vezi sa ostvarivanjem prava iz ovog zakona zahteva prethodno prijavljivanje prava na vraćanje imovine u postupku privatizacije preduzeća, odredbe čl. 27. i 30. ovog zakona primenjuju se samo na preduzeća u pogledu kojih je takva prijava bila punovažno izvršena i u obimu u kome je izvršena.

II. Novčano obeštećenje (naknada)

Član 31.

(1) Ako se nepokretnost ne može vratiti u svojinu i državinu odnosno u vezi sa njom uspostaviti pravo svojine ili svojinskog udela, korisnik prava dobija naknadu uspostavljanjem svojinskog udela na pravnom licu ili u akcijama koje drži Republički fond za razvoj, ili, na njegov zahtev, u obveznicama izdatim u tu svrhu.

(2) Ako korisnik prava zahteva akcije u smislu prethodnog stava, a iste ne mogu da mu se ponude, pripada mu naknada u obveznicama.

(3) U slučajevima iz stava 1. ovog člana korisnik prava i obveznik mogu se sporazumeti da korisniku prava pripadne u svojinu druga nepokretnost.

(4) Hartijama od vrednosti koje dobije kao naknadu na osnovu ovog zakona, korisnik prava može vršiti plaćanja na koja je obavezan po ovom zakonu, i plaćati poreske i druge dažbine.

(5) Odredbe st. 1-4. ovog člana shodno se primenjuju i na pokretnosti iz člana 14. ovog zakona koje se ne mogu vratiti, kao i na druge podržavljene pokretnosti.

(6) Pravo na naknadu imaju i korisnici prava koji su svoju podržavljenu imovinu povratili na osnovu pravnog posla uz naknadu.

Član 32.

(1) Ako se, u skladu sa članom 27. ovog zakona, podržavljeno preduzeće ne može vratiti korisniku prava, ili ako se, u smislu člana 29. ovog zakona, ne može uspostaviti svojinski udeo na preduzeću ili pravo svojine na nepokretnosti, korisniku prava, pod uslovima iz člana 30. stav 3. ovog zakona, daje se naknada u vrednosti imovine, odnosno svojinskog udela korisnika prava na podržavljenom preduzeću.

(2) Korisnik prava na naknadu iz stava 1. ovog člana može da zahteva da mu se vrednost podržavljene imovine nadoknadi u vidu obveznica ili deonica Fonda za razvoj Republike Srbije, ili da mu se daju prava i beneficije iz člana 37. ovog zakona.

Član 33.

(1) Vrednost podržavljene imovine utvrđuje se prema stanju u trenutku podržavljenja i uz uvažavanje njene sadašnje vrednosti.

(2) Vrednost stana, stambene zgrade, odnosno poslovnih prostorija ili šposlovne zgrade utvrđuje se u skladu sa važećim propisima.

(3) Vrednost poljoprivrednog zemljišta, šuma i zemljišta korišćenog za izgradnju utvrđuje se prema katastarskoj kulturi, katastarskoj klasi i katastarskoj opštini, na osnovu propisa Vlade Republike Srbije.

(4) Vrednost stvari koje predstavljaju spomenik kulture ili prirodnu znamenitost utvrđuje se po metodologiji za ocenjivanje spomenika kulture i prirodnih znamenitosti.

(5) Novčane vrednosti podržavljenih preduzeća, utvrđene u trenutku podržavljenja, valorizuju se na osnovu pariteta dinara prema USA dolaru u trenutku podržavljenja imovine i pariteta dinara prema USA dolaru na dan donošenja rešenja o vraćanju imovine, pri čemu se uzima u obzir prosečno povećanje dolarskih cena te imovine koje utvrdi ministar za finansije.

(6) Ako se sadašnja vrednost imovine iz prethodnih stavova ne može utvrditi, vrednost se utvrđuje po merilima utvrđenim propisom iz člana 57. stav 2. ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 34.

(1) Za plaćanje naknade izdaju se obveznice.

(2) Obveznice su nominovane u evrima i isplative u jednakim polugodišnjim ratama u roku od 10 godina. Kamatna stopa iznosi šest posto godišnje.

(3) Obveznice glase na donosioca i isplative su u dinarima.

(4) Sredstva za pokriće obaveza po osnovu izdatih obveznica prikupljaju se u Republičkom fondu za naknade. Izvori sredstava ovog fonda jesu:

1) Fond za razvoj Republike Srbije;

2) Fond za zaštitu, korišćenje, unapređivanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta Republike Srbije;

3) Fond za šume Republike Srbije;

4) Fondovi građevinskog zemljišta;

5) Deo kupovne cene ostvarene prodajom društvenih stambenih zgrada i stanova i poslovnih prostorija, koji odgovara udelu udruženih sredstava stambenog fonda prilikom nabavke novog društvenog stana, kao i ukupna kupovna cena za prodate podržavljene stanove, ako se oni iz društvene svojine uz naknadu prenesu licima koja nisu korisnici prava po ovom zakonu;

6) Drugi izvori određeni zakonom.

(5) Visinu sredstava, organizaciju, nadležnosti kao i prava i obaveze Republičkog fonda za naknade uređuje poseban zakon.

Član 35.

Za period od pravnosnažnosti rešenja o naknadi do početka obračunavanja kamata na obveznice, odnosno kada je to utvrđeno rešenjem do isplate naknade u gotovom novcu, korisniku prava pripadaju kamate koje važe za uloge po viđenju, a glavnica se valorizuje.

Član 36.

Korisniku prava koji je po merilima socijalne zaštite lice lošijeg imovinskog stanja može se, u slučajevima iz člana 31. stav 2. ili člana 32. stav 2. ovog zakona, isplatiti odgovarajuća novčana naknada u jednokratnom iznosu ili u mesečnim ratama.

Član 37.

(1) Pored vraćanja imovine i naknade u hartijama od vrednosti ili novcu, korisniku prava na vraćanje imovine mogu se na ime obeštećenja dati, u skladu sa zakonom, određena druga prava i beneficije kao što su:

- dugoročne koncesije za korišćenje određenih prirodnih bogatstava ili dobara u opštoj upotrebi;
- povoljni krediti i bankarske garancije državnih banaka;
- pravo preče kupovine nepokretnosti, objekata, opreme i drugih stvari u državnoj, odnosno društvenoj svojini;
- preuzimanje duga korisnika od strane države;
- prenos potraživanja na korisnika (cesija);
- poreske i carinske olakšice kao i beneficirana sovijalna davanja;
- druge povoljnosti koje se mogu novčano iskazati.

(2) U slučaju korišćenja prava i beneficija iz stava 1. ovog člana nadležni državni organ i korisnik prava zaključuju poseban ugovor u kome traba da budu navedeni naročito: vrste prava i beneficija, njihova novčana vrednost, vreme korišćenja kao i druga uzajamna prava i obaveze.

Glava peta

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

1. Nadležnost organa

Član 38.

(1) O zahtevima za vraćanje imovine podržavljene po propisima iz čl. 2. i 3. ovog zakona u prvom stepenu odlučuju:

- 1) Opštinski organ uprave nadležan za poljoprivredu – o vraćanju poljoprivrednog zemljišta, šuma i poljoprivrednih gazdinstava;
- 2) Opštinski organ uprave nadležan za privredu – o vraćanju privatnih privrednih preduzeća;
- 3) Opštinski organ uprave nadležan za stambena i komunalna pitanja – o vraćanju stambenih zgrada, stanova, poslovnih zgrada, poslovnih prostorija i građevinskog zemljišta;
- 4) Ministarstvo za finansije – o vraćanju imovine banaka, osiguravajućih organizacija i drugih finansijskih organizacija;

(2) O vraćanju stvari iz člana 14. stav 1. i 2. i člana 15. stav 3. ovog zakona odlučuje Ministarstvo za kulturu.

Član 39.

(1) Izvršni saveti opštinskih skupština kao pomoć organima iz člana 38. stav 1. tač. 1-3. ovog zakona obrazuju stručne komisije i imenuju njihove članove.

(2) Komisije iz stava 1. ovog člana imaju pet članova s tim da je predsednik komisije radnik organa uprave pri kom je komisija obrazovana.

(3) Članovi komisije imaju položaj službenih lica i ovlašćeni su za vođenje postupaka i obavljanje drugih radnji u postupku.

(4) Članovi komisije moraju da ispunjavaju propisane uslove za obavljanje službenih radnji u postupku, tako što jedan član komisije mora biti diplomirani pravnik, a jedan član ekspert odgovarajuće struke, dok u komisijama koje odlučuju o vraćanju nepokretnosti jedan član mora biti ekspert iz oblasti geodetske službe.

(5) Za istu pravnu oblast može se imenovati više komisija, a radi ekonomičnosti ili iz drugih značajnih razloga može se za više upravnih oblasti imenovati zajednička komisija.

Član 40.

(1) O zahtevima za vraćanje imovine iz člana 3. stav 2. ovog zakona odlučuje opštinski sud u vanparničnom postupku.

(2) Protiv odluke drugostepenog suda dopuštena je revizija.

(3) U postupku iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na stranke u postupku (član 44), na sadržinu zahteva za vraćanje imovine (član 46), na rok za njegovo podnošenje (član 45), na sadržinu rešenja o denacionalizaciji (član 49), na privremene mere (član 50) i na troškove postupka (član 52).

Član 41.

(1) Odluka prvostepenog organa o zahtevu (rešenje o vraćanju imovine) mora da se donese i dostavi korisniku prava najkasnije u roku od šest meseci od dana podnošenja pravilno sastavljenog zahteva.

(2) Odluka o zahtevu koju prvostepeni organ donese u skraćenom postupku mora da se donese i korisniku prava dostavi u roku od 60 dana od dana podnošenja pravilno sastavljenog zahteva.

(3) U slučajevima iz člana 47. ovog zakona prvostepeni organ nije vezan za rok iz stava 1. ovog člana.

(4) Danom podnošenja pravilno sastavljenog zahteva smatra se dan kada je nepotpun zahtev u celini dopunjen.

Član 42.

(1) O žalbama na odluke o vraćanju imovine koje donose organi iz člana 38. stav 1. tač 1-3. ovog zakona odlučuju ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede i šumarstva, industrije, urbanizma, stambeno-komunalnih delatnosti i građevinarstva, u skladu sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku.

(2) O žalbama na odluke o vraćanju imovine koje donesu organi iz člana 38. stav 1. tač. 4. i člana 38. stav 2. ovog zakona odlučuje Vlada Republike Srbije.

(3) Protiv odluke organa iz st. 1. i 2. ovog člana donetih po žalbi može se voditi upravni spor pred Vrhovnim sudom Srbije.

Član 43.

(1) Pravnosnažna i izvršna odluka o vraćanju imovine ima snagu izvršne isprave i na osnovu nje može se sprovesti sudsko izvršenje ili administrativno izvršenje.

(2) Odluku o vraćanju imovine izvršavaju:

- redovni sudovi, kad je reč o vraćanju nepokretnosti ili uspostavljanju prava svojine na drugoj nepokretnosti;

- Fond za razvoj Republike Srbije, kad je reč o uspostavljanju svojinskog udela na preduzeću ili o naknadi u akcijama;

- Republički fond za naknade, kad je reč o naknadi u obveznicama;

- Ministarstvo za finansije, kad je reč o novčanoj naknadi;

- Vlada Republike Srbije, kad je reč o pravima i beneficijama iz člana 37. ovog zakona.

2. Stranke i njihovo zastupanje

Član 44.

(1) Stranke u postupku za vraćanje imovine jesu korisnik prava, njegov pravni sledbenik, obveznik, kao i drugo pravno ili fizičko lice koje, radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa, ima pravo da učestvuje u postupku.

(2) U pogledu pravnog nasledstva dovoljno je da se isto iskaže verovatnim.

(3) Stranke iz stava 1. ovog člana koje nemaju stalno prebivalište, odnosno sedište u Republici Srbiji, moraju da imaju punomoćnika sa prebivalištem, odnosno sedištem u Republici Srbiji koji zastupa stranku u vezi sa svim radnjama u postupku.

(4) Ako zahtev glasi na imovinu kojom raspolažu društveno-političke zajednice, interese obveznika zastupa nadležno javno pravobranilaštvo.

3. Podnošenje zahteva

Član 45.

(1) Pravo na podnošenje zahteva za vraćanje imovine imaju korisnik prava i njegov pravni sledbenik.

(2) Predlog za pokretanje postupka može da podnese i stranka – obveznik, ako iskaže pravni interes.

(3) Ako nadležni organ u slučaju iz stava 2. ovog člana utvrdi da postoji pravni interes, sam pokreće postupak po službenoj dužnosti.

(4) Zahtev za vraćanje imovine mora da se podnese najkasnije u roku od dvanaest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(5) Pravovremeno podnet zahtev jednog od korisnika prava smatra se podnetim u korist svih korisnika prava koji dolaze u obzir za ostvarivanje prava na koja se zahtev odnosi.

Član 46.

(1) Zahtev za vraćanje imovine sadrži podatke o imovini na koju se zahtev odnosi, o pravnom osnovu podržavljenja, o pravnom osnovu prava na povraćaj, kao i o tome u kom obliku se povraćaj zahteva.

(2) Uz zahtev podnosi se i:

1) isprava o podržavljenju imovine ili navod o službenom glasilu u kome je ob javljen akt uz konkretno navođenje predmeta podržavljenja;

2) potvrda o upisu korisnika prava u knjigu državljana;-

3) podatak o svojstvu podnosioca zahteva tj. da li je to lice neposredan korisnik prava ili njegov pravni sledbenik, kao i eventualni akt o nasleđivanju kad zahtev podnosi pravni sledbenik korisnika prava;

4) ime punomoćnika koji će pred nadležnim organima zastupati interese podnosioca, ako podnosilac zahteva nema stalno prebivalište na teritoriji Republike Srbije.

(3) Ako se zahtev odnosi na nepokretnost, podnosi se i sledeće:

- izvod iz zemljišne knjige sa svim upisima i brisanjima u ulošcima zemljišne knjige u kojima su upisane podržavljene nepokretnosti, počev od 15. maja 1945. do dana podnošenja zahteva, ili overena foto-kopija uloška zemljišne knjige sa tim podacima, odnosno izvod iz druge knjige u kojoj se evidentiraju prava na nepokretnostima;

- podaci iz katastra zemljišta o položaju, površini i načinu iskorišćavanja parcela prema stanju u trenutku podržavljenja.

(4) Zahtev može da sadrži i druge podatke koji su od značaja za utvrđivanje opravdanosti zahteva.

Član 47.

(1) Ako ne postoje isprave iz člana 46. ovog zakona prvostepeni organ po službenoj dužnosti od obveznika ili trećih lica zahteva dokaze o verovatnosti postojanja prava.

(2) Obveznici i treća lica dužni su da nadležnom organu podnesu sve dokaze i dozvole uvid u isprave i podatke koji su potrebni za donošenje odluke o zahtevu.

(3) Obveznici i treća lica dužni su da i korisnicima prava, odnosno njihovim punomoćnicima dozvole uvid u isprave i podatke koji su relevantni za postojanje prava za vraćanje imovine i podnošenje zahteva.

(4) Na zahtev organa iz čl. 38. ili 40. ovog zakona opštinski organ uprave nadležan za unutrašnje poslove donosi utvrđujuće rešenje o državljanstvu. U tom postupku ne može se utvrđivati postojanje neloyalnog ponašanja protiv interesa naroda i države FNRJ.

4. Donošenje rešenja

Član 48.

(1) U postupku za vraćanje imovine u kome se prethodno sprovede poseban utvrđujući postupak, utvrđuju se sve činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje o zahtevu.

(2) Utvrđujući postupak vodi lice koje ovlasti starešina organa uprave ili član komisije iz člana 39. ovog zakona koja posle završenog utvrđujućeg postupka, sačinjava izveštaj o utvrđenom činjeničnom i pravnom stanju predmeta.

(3) Izveštaj se dostavlja ličnom dostavom strankama koje mogu u roku od 15 dana od dana prijema izveštaja predložiti izmenu, odnosno dopunu izveštaja, odnosno dopunu utvrđujućeg postupka.

(4) Posle završenog utvrđujućeg postupka i po isteku roka iz stava 3. ovog člana, prvostepeni organ odlučuje o imovini koja se vraća; o korisnicima prava kojima se imovina vraća; o obliku i obimu imovine koja se vraća; o obveznicima za predaju imovine i o rokovima za izvršenje rešenja.

(5) Ako stranke predlože dopunu izveštaja, odnosno utvrđujućeg postupka iz stava 2. ovog člana prvostepeni organ je pre donošenja odluke iz stava 4. ovog člana dužan da zauzme stav o tim predlozima.

Član 49.

(1) Rešenje o vraćanju imovine glasi na ime korisnika – prethodnog vlasnika podržavljene imovine.

(2) Ako vlasnik podržavljene imovine nije korisnik prava, rešenje o vraćanju imovine glasi na njegovog pravnog sledbenika koji je po ovom zakonu korisnik prava na vraćanje imovine.

(3) Ako su lica iz st. 1. i 2. ovog člana umrla ili su proglašena umrlim, vraćena imovina se rešenjem daje na privremeno upravljanje staraocu za posebne slučajeve.

(4) U rešenju o vraćanju imovine prvostepeni organ izdaje i nalog nadležnim organima za izvršenje rešenja, kao i brisanje eventualnih tereta i odlučuje o troškovima postupka.

(5) Izmene stanja u zemljišnim knjigama na osnovu pravnosnažnog rešenja o vraćanju imovine sprovode se po službenoj dužnosti.

5. Privremeno uvođenje u posed

Član 50.

(1) Na zahtev korisnika prava radi obezbeđenja zahteva za vraćanje imovine ili iz drugih značajnih razloga prvostepeni organ doneće rešenje kojim se određuje privremena zabrana raspolaganja nepokretnostima odnosno delimična ili potpuna kapitalaska transformacija preduzeća i drugih privrednih subjekata.

(2) Iz istih razloga prvostepeni organ može i pre nego što donese rešenje o vraćanju imovine, korisnika prava privremeno uvesti u posed nepokretnosti i preduzeća, ako je stvarni i pravni osnov njegovog zahteva za povraćaj učinjen verovatnim.

6. Poravnanje

Član 51.

(1) Korisnici prava i obveznici mogu u toku postupka pred prvostepenim organom u svakom trenutku da zakluče poravnanje o imovini koja je predmet zahteva za vraćanje.

(2) Prvostepeni organ će strankama u postupku ukazati na mogućnost poravnanja i pružiti im pomoć u međusobnom poravnanju vodeći računa o tome da poravnanje ne bude u suprotnosti sa prinudnim propisima.

(3) Poravnanje se smatra zaključenim kada stranke pročitaju zapisnik o poravnanju i potpišu ga.

(4) Ako je poravnanje postignuto samo u odnosu na deo imovine koja je predmet zahteva prvostepeni organ uneće poravnanje u rešenje o vraćanju imovine.

7. Troškovi postupka

Član 52.

(1) Stranke u postuku za vraćanje imovine po ovom zakonu ne plaćaju takse.

(2) O troškovima postupka odlučuje organ za vraćanje imovine po propisima koji se primenjuju pred tim organom.

Glava šesta

OSTALA PITANJA U VEZI SA NAKNADOM

Član 53.

(1) Naknade date na osnovu propisa o oduzimanju imovine kao i naknade date za imovinu koja je podržavljena na način utvrđen članom 3. stav 2. ovog zakona, prilikom odlučivanja o povraćaju imovine u smislu ovog zakona ne uzimaju se u obzir, osim ako su veće od 25% vrednosti podržavljene imovine.

(2) Zahtevi za naknadu po osnovu nemogućnosti korišćenja, odnosno upravljanja imovinom, kao i po osnovu održavanja nepokretnosti u periodu od dana podržavljenja do stupanja na snagu ovog zakona, ne priznaju se.

(3) Obveznicima iz čijih se sredstava u smislu odredaba ovog zakona vraća nepokretnost koju su stekli uz plaćanje naknade, pripada naknada po propisima o eksproprijaciji i prinudnom prenosu nepokretnosti u društvenoj svojini.

(4) Naknada iz stava 3. ovog člana u vidu obveznica isplaćuje se na teret Republičkog fonda za naknade.

Član 54.

(1) Ako je u slučajevima iz člana 49. stav 3. ovog zakona ostavinski postupak u vezi sa licem iz st. 1. ili 2. istog člana pravnosnažno okončan a da pritom nije odlučeno i o nasleđivanju imovine koja tom licu pripadne na osnovu rešenja o povraćaju imovine, u pogledu te imovine sprovodi se novi ostavinski postupak.

(2) U novom ostavinskom postupku, sprovedenom na osnovu odredbi ove glave, nije dopušteno zadirati u pravne odnose nastale na osnovu prethodnog rešenja o nasleđivanju, osim ako se naslednici iz prethodnog i novog ostavinskog postupka sporazumeju drugačije i ako se time na dira u prava trećih lica.

(3) U pogledu novog ostavinskog postupka primenjuju se odredbe važećeg zakona o nasleđivanju i zakona o vanparničnom postupku, ako u ovoj glavi zakona nije određeno drugačije.

(4) Ako se na nasleđivanje u skladu sa važećim zakonodavstvom primeni pravo strane države, u obzir se uzimaju i materijalno-pravne odredbe propisane ovim zakonom.

(5) Za raspravljanje zaostavštine po ovom zakonu isključivo je nadležan sud Republike Srbije.

Član 55.

(1) Novi ostavinski postupak pokreće pravni sledbenik korisnika prava, nakon pravnosnažnosti rešenja o vraćanju imovine, predlogom uz koji podnosi i prvobitno rešenje ili njemu jednaku ispravu o nasleđivanju iz člana 54. stav 1. ovog zakona i druge isprave koje su potrebne za odlučivanje o pokretanju ostavinskog postupka.

(2) Ostaviočeva zaostavština o kojoj se odlučuje u ovom postupku prelazi na njegove naslednike danom pravnosnažnosti rešenja o vraćanju imovine.

(3) Rokovi koji po zakonu o nasleđivanju počinju da teku od dana smrti ostavioca u ovom postupku počinju da teku sa danom pravnosnažnosti rešenja o vraćanju imovine.

Član 56.

(1) Nasledničke izjave date do donošenja rešenja o vraćanju imovine nemaju pravno dejstvo prema imovini koja korisniku prava pripadne na osnovu tog rešenja.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na nasledničke izjave date pre podržavljenja imovine, kao ni na nasledničke izjave date u postupku vraćanja imovine.

(3) Naslednopravni ugovori zaključeni pre donošenja rešenja o vraćanju imovine nemaju pravno dejstvo prema imovini koja korisniku prava pripadne na osnovu tog rešenja osim ako je u ugovoru izričito navedeno da se odnosi i na tu imovinu.

(4) Ostavinska raspolaganja sačinjena pre donošenja rešenja o vraćanju imovine imaju pravno dejstvo u pogledu imovine koja korisniku prava pripadne na osnovu tog rešenja samo ako je to u testamentu izričito navedeno, a ako to nije slučaj, ostavinska raspolaganja imaju pravno dejstvo u pogledu te imovine samo ako su sa tim saglasni zakonski naslednici.

(5) Ako u prethodnom ostavinskom postupku nije bilo okolnosti iz st. 1-4. ovog člana sud će imovinu koja je pripala ostaviocu na osnovu rešenja o vraćanju imovine, raspodeliti u skladu sa Zakonom o nasleđivanju.

Glava sedma

DONOŠENJE PRATEĆIH PROPISA

Comment [tv6]: osnivanje Fonda za naknade???

Član 57.

(1) Vlada Republike Srbije posebnim propisom može detaljnije da uredi pitanja u vezi sa sprovođenjem ovog zakona.

(2) Ministar za industriju zajedno sa ministrom za urbanizam, stambeno-komunalne delatnosti i građevinarstvo u saglasnosti sa ministrom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu i ministrom za zaštitu životne sredine, u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona doneće uputstvo o merilima, odnosno o metodologiji za ocenjivanje vrednosti podržavljenih pokretnosti, nepokretnosti, preduzeća, odnosno imovine.

(3) Uputstvo iz stava 2. ovog člana zasniva se na načelu da se vrednost stvari ocenjuju prema stanju na dan podržavljenja i prema vrednosti na dan donošenja rešenja o vraćanju imovine.

(4) Vrednost sadašnjih preduzeća i drugih pravnih lica ocenjuje se u skladu sa odredbama propisa koji uređuje vlasničku transformaciju preduzeća.

(5) Metodologiju iz člana 33. stav 4. ovog zakona ministar za kulturu propisaće pravilnikom u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(6) Ministar za pravosuđe i upravu će propisati uputstvo o postupanju organa u vez sa zahtevima za naknadu.

(7) Ministar za finansije, u saglasnosti sa ministrom pravde u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona doneće uputstvo o sadržaju i načinu vođenja evidencija (o vraćanju imovine, o podnetim zahtevima, izdatim rešenjima, izvršenju rešenja i dr.).

Glava osma

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 58.

(1) Od dana stupanja na snagu ovog zakona nije dozvoljeno bilo kakvo raspolaganje nepokretnostima, odnosno imovinom u vezi sa kojom po odredbama ovog zakona postoji dužnost vraćanja, kao ni njihovo hipotekarno opterećenje, zakup i zaloga.

(2) Teretni ili besteretni pravni poslovi i jednostrane izjave volje koji su u suprotnosti sa odredbom stava 1. ovog člana ništavi su.

(3) Odredba stava 1. ovog člana prestaje da važi 30 dana po isteku roka iz člana 45. stav 4. ovog zakona.

Član 59.

(1) Ako je imovina na koju se odnosi povraćaj ili naknada prešla iz društvene u privatnu svojину na osnovu špekulativnih, odnosno fiktivnih pravnih akata i poslova, obveznik za povraćaj odnosno naknadu, jeste pravno odnosno fizičko lice koje je u trenutku odlučivanja o zahtevu za vraćanje bilo vlasnik takve imovine.

(2) Ako su u vezi sa imovinom iz stava 1. ovog člana bili zaključeni ugovori o zakupu, na zakupne odnose ne primenjuju se odredbe člana 19. ovog zakona.

Član 60.

Pravo na naknadu smatra se ugašenim u slučaju kad je privatna imovina prešla u državinu, odnosno društvenu svojinu, poklonom ili odricanjem od nasleđa.

Član 61.

(1) Podnošenje zahteva i odlučivanje o pitanjima iz ovog zakona dopušteno je bez obzira na to da li je do stupanja na snagu ovog zakona sud ili drugi državni organ pravnosnažno već odlučivao o zahtevu za povraćaj, odnosno naknadu, a zahtevu korisnika prava nije bilo udovoljeno.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne primenjuje se u slučaju kad je o zahtevu za povraćaj odlučivano na osnovu propisa donetih posle 1. januara 1990. godine.

Član 62.

(1) Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na konfiskacije izrečene u krivičnim postupcima na osnovu propisa koji su važili posle 31. decembra 1958. godine.

(2) Na povraćaj imovine konfiskovane u krivičnim postupcima koji su pravnosnažno okončani do 31. decembra 1958. godine, primenjuju se odredbe ovog zakona i u slučaju kad je kazna konfiskacije imovine ukinuta na osnovu obnavljanja krivičnog postupka.

Član 63.

Način utvrđivanja vrednosti imovine iz člana 33. ovog zakona propisaće Vlada Republike Srbije u roku od mesec dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 64.

(1) Izvršavanje rešenja o naknadama iz člana 32. ovog zakona počinje danom koji se utvrdi zakonom iz člana 34. stav 5. ovog zakona.

(2) Izvršavanje rešenja o naknadama iz člana 36. ovog zakona počinje danom koji se utvrdi Zakonom o budžetu Republike Srbije.

(3) Rokovi iz člana 41. ovog zakona neće početi da teku pre 1. januara 2002. godine.

Član 65.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".
